אונזער יוגענד

אנגעפירט פון ליבע זיסער

אמאל איז געווען

פון ליבע זיסער

אמאל איז געווען א בלייענער סאל־דאט. און אט וואס ער האט געהאט: צוויי קרומע בלייענע פיס, און אין מאנ־טעל א ריס און אין האנט א ביקס, א צו־בראכענעם און שיינענדיקס. און אויפ'ן באק א פלעק און א הינטעל אהן אן עק.

און אז ער ט'געהאט בלייענע הענט, האט ער שיסען נישט געקענט, און ניט געהאט טאקי וואס, סיידען זיך אין נאז.

האט ער מיט'ן ביקס זיך געשפיעלט, און אין זיין הינטעל געצילט.

שטעלט דער הינטעל זיך אויף צוויי פיס, און זאגט צו איהם:

— [illegible]יס.

אבער די ביקס וואס דער סאלדאט האט אין האנט געהאט, האט איהם גאר נישט געשאדט. ווייל אלע דריי זענען דאך געווען פון בליי.

און דער סאלדאט גיט א פרעג:

— האב איך דיר אפגעשאסען דיין עק?

מאכט דאס הינטעל: — ניין, דאס האב איך אליין. כ'בין דורך א לאך געקראכען, האט ער זיך מיר אפגעבראכען.

צעלאכט זיך דער סאלדאטעל:

— אוי, אז וועה איז דיין טאטען. הערסטו א געשיכטע!

— מען קען עס פארריכטען, — מאכט צו איהם דאס הינטעל, און גיט מיט'ן אויג א פינטעל, און דער לאנגט איהם זיין עק: — קלעפ מיר איהם צו צום ברעג.

האט דער סאלדאטעל עס איהם אנ־געטאן אויפ'ן נאז און מיט'ן ביקסעל גע־געבען א שאס, און דער עק האט זיך צו־געקלאפט.

אז דאס הינטעל האט זיך געכאפט, וואס עס איז געשעהן מיט זיין עק, איז איהם באפאלען אזא שרעק, אז ער האט פון שרעק געגאסען.

האט דאס ביקסעל אויסגעשאסען, און אלע דריי אויסגעגאסענע פון בליי האבען פון דעם קנאל געגעבען א פאל און אריין אין א לאך, דארט ליגען זיי נאך.

ווער קען עס?

נומער 70 שאראדע.

(צוליעב א גרייז, וואס איז אריינ־געפאלען אין דער שאראדע פאראכטאגען פרייטאג, איז ניט געווען מעגליך צו טרע־פען זי. דרוקען מיר עס איבער).

מיין ערשטע איז —

נישט דו, נישט איך.

מיין צווייטע —

פאסט צו פרייליך זיך.

אינגאנצען גוט אזוי און פיין

דארף יעדער זיין.

נומער 71. אותיות אויפגאבע

(פון יוסף יאנישעווסקי, וועלאנד)

אין 9 קעסטעלאך (3 אויף 3) צור־שטעלט די אותיות: א, א, ד, פ, פ, צ, ר, ר, ש, אזוי אז —

אין דער ערשטער שורה פון רעכטס צו לינקס און פון אויבען אראפ זאל זיין א פלאץ וואו מען ארבייט.

אין דער 2־טער — א אידישער חודש.

אין דער 3־טער — א באריהמטער אידישער שרייבער.

נומער 72. גלגולים.

אין פיער מאל מאכט פון א

וויץ — לאך.

ענטפערס

נומער 68. גלגולים

פעט — בעט — בער — באר — דאר

געטראפען האבען:

קארל לעווין, דבורה לעווין, מיני פושקאוו.

נומער 69. אותיות אויפגאבע.

ט	מ	א
ר	ע	מ
יי	ר	ט

געטראפען האבען:

יוסף יאנישעווסקי און שלמה גאלד־סמיט (וועלאנד). בעקי עלעקסאן, מיני פושקאוו, דבורה לעווין, קארל לעווין.

בערל כל בו'ניק

פון מ. פאגעל

ו.

נעכטען איז געווען א פאראד, א סך גרויסע מענשען זיינען געגאנגען אויסגע־שטעלט אין רייהען איינע נאך די אנדע־רע, און סאלדאטען זיינען געגאנגען צו פייערלעשער — בערל ווייסט נישט אויף זיכער, אבער עס איז געווען שעהן צו קוקען. און קינדער זיינען אויך גע־גאנגען. ניט אזעלכע קליינע ווי בערל, אבער ניט נאך קיין גרויסע. האט בערל אויך געוואלט געהן מיט זיי. האט אבער די מאמע איהם געהאלטען אזוי שטארק פארן האנט, אז עס האט איהם אזש וועה געטאן, און ער האט ניט געקאנט מאכען קיין טריט.

איז ער געשטאנען אויף איין פלאץ און — געגאנגען. אט אזוי געגאנגען מיט ביידע פיס און אלץ אויף דעם זעלבען פלאץ.

אבער דאס שעהנסטע איז געווען געווען די מוזיק. די מוזיקאנטען זיינען טאקע געגאנגען שעהנער אנגעטאן פון אלע, אפילו שעהנער פון דעם, וואס האט געטראגען אזא גרויסע, הויכע און שעהנע פאהן. בערל חלשט צו טראגען אזא פאהן. און ער וועט שוין מאכען זיך אזא. און ער וועט אויפקלייבען אלע אלע איינגלאך פון גאס, זיי זאלען געהן נאך איהם, זיי וועלען קלאפען, שרייען, זינגען, און ער וועט געהן פאראוים, אזוי...

יא, ער וועט עס אמאל מאכען. יעצט וואלט ער בעסער געוואלט זיין א מוזי־קאנט און האבען אזא גרויסען מעשענעם טרומייט און בלאזען אין איהם.

ער מאכט מיט'ן מויל, ווי דער שפי־לער אויפ'ן טרומייט מאכט, און ער וועט שוין מוזען קריגען אזוינס. ער האט זיך גוט איינגעקוקט אין דעם. ער וועט עס אפילו אליין קענען מאכען, ער ווייסט שוין ווי אזוי.

דאס איז געווען נעכטען. און פון דעם פאראד אן איז בערל עפעס מאדנע שטיל געווארען. טומעלט ניט. קריגט זיך מיט קיינעם ניט. זיצט אין הויף אויף די טרעפ ביים קיך און טראכט. נאר איינ־מאל — צוויי מאל האט ער זיך שווער אויפגעהויבען און איז שטיל אריין אין עס צימער.

די מאמע איז איהם נאכגעגאנגען, ווייל זי האט געוואוסט אז אויב בערל איז שטיל טויג ניט.

מן הסתם וועט ער זיך באהאלטען אין א ווינקעלע און וועט עפעס שטילער־הייט אפטאן.

האט די מאמע איהם געטראפען ביי־דע מאל שטעהן ביי דער טיהר און קוקען איבערן צימער.

— דו זוכסט עפעס, בערעלע? — האט די מאמע איהם א פרעג געטאן.

בערל האט זיך אויסגעדרעהט, נאר א דרעה געטאן מיט'ן קאפ אויף ניין.

די מאמע האט איהם א טאפ גע־טאן דאס קעפעל, צו האט ער ניט קיין היץ — ניין! נאר עפעס מוז זיין מיט איהם.

האט די מאמע איהם שפעטער נאך אמאל געפרעגט אפשר וויל ער עפעס. אבער אז ער וויל גאר ניט, איז שטיל, איז ניט פארקרימט, האט ניט קיין היץ, האט זי ביסלעכווייז אויפגעהערט זיך אומקוקען אויף איהם.

ווען דער טאטע איז אין אווענט גע־קומען האט ער בערלען געלויבט, וואס ער איז היינט אזא גוטער און שטילער איינ־געלע.

— האסט אוודאי שוין עפעס אפגע־טאן, דערפאר ביסטו אזוי שטיל, הא? — האט דער טאטע איהם א פרעג געטאן.

די מאמע האט אבער געענטפערט, אז: — ניין, ער איז א גאנצען טאג גוט און שטיל.

אויף מארגען ווען ער איז פון סקול געקומען איז ער נאך אלץ געווען אזוי שטיל. און אז די מאמע האט פון איהם א לאנגע צייט ניט געהערט, איז זי גע־גאנגען א קוק טאן, וואו איז ער און וואס טוט ער און איהם רופען עסען.

ער איז אין הויז נישטא. אין גאס ביים הויז אויך ניט. קינדער געפרעגט — זיי ווייסען ניט, ניט געזעהן בערלען.

א פארוואונדערטע געהט די מאמע אריין צוריק אין הויז: — וואו קען ער זיין? — און ענטפערט זיך אליין: — מסתם וועט ער באלד זיך ווייזען.

עס דאכט זיך איהר, אז זי הערט עפעס קלאפען אין שטעלעכעל וואס אויפ'ן הויף. — זעהסט, עס איז איהר גארנישט איינגעפאלען דארט א קוק געבען. זיכער איז ער דארט.

זי געהט ארוים אין הויף. עס איז שטיל אין שטעלעכעל, עס האט זיך איהר נאר אויסגעדאכט, אז אימיצער קלאפט דארט. וויל זי אריינגעהן צוריק. אבער זי וועט א קוק געבען, צי ליגט ער דארט ניט אמאל, און זי ווערט שוין אומרוהיג. קען זיין, ער ליגט דארט א פארחלש'טער. ווער ווייס, וואס ער געהט ארום אזוי שטיל די לעצטע טעג? אפשר פיהלט ער ניט גוט?

זי עפענט די טיהר, גיט א קוק אין שטעלעכעל — עס איז פינסטער און זי זעהט ניט גוט. זי גיט א רוף: בערעלע?! נישטא קיין ענטפער.

זי קוקט זיך איין נאכאמאל, וויל שוין ארויסגעהן, ערשט עפעס גלאנצט דארט אין ווינקעל. זי געהט צו — יא, בערל!

— בערל, וואס האלסטו דא? פאר־וואס האסטו ניט געענטפערט, ווען איך האב דיר גערופען?

זי שלעפט איהם ארוים. בערל שלעפט עפעס מיט זיך און שווייגט.

די מאמע דערזעהט, וואס ער האלט. נעהמט עס ארוים פון זיין האנט, און גיט א שרעקליכען קוויטש ארוים:

— ווא־א־ס! ?.

און כאפט זיך אן וואנט. און קען מעהר קיין ווארט ניט ארויסריידען. א שכנה האט דערהערט איהר געשריי, איז זי ארויסגעלאפען און אריינגעפיהרט בע־רעלעם מאמע אין הויז. זי איז קוים גע־גאנגען אויף די פיס. אין האנט האט זי געהאלטען די פוס פון א גרויסען פיר רע־ריגען זילבערנעם לייכטער פון וועלכען איין רעהר איז געווען אפגעבראכען און אינגאנצען איז עס געווען צעבויגען און צעקראצט.

ווען בערל האט געזעהן, וואס עס האט זיך געטאן מיט איהם און מיט'ן צו־בראכענעם לייכטער האט ער חרטה גע־האט אויף דער גאנצער געשיכטע, כאטש עס האט איהם אויך באנג געטאן אויף דעם טרומייט, וואס ער האט שוין אטא־טא געהאט: נאר געווען אפברעכען די איבעריגע דריי רעהרען און אויסבויגען דעם לייכטער ווי א טרומייט.

פחד לילה

מאת צבי פארסאן

משה הולך לישון בכל ערב בשעה מוקדמת. כי עליו לקום בבקר ללכת לבית הספר. ורגיל הוא שלא ישן עד עם כבו את האור בחדר מטתו וסגרו את הדלת. וכשהוא מתעורר בלילה אין הוא ירא מפני החושך שבחדר.

אך מן היום שלמד על מכת חושך, שהכה בה משה את מצרים, התחיל לפחד מפני החושך שבלילה.

שוכב הוא במטתו ונדמה לו כי הכותל זז ממקומו ונעלם. ומטתו שנשארה עומדת בחוץ, ואינו נרגע עד שהוא מוציא את ידו מתחת השמיכה וממשש בקיר.

הנה נדמה לו שבמקום התמונה על הקיר נפתח חלון ואיש עומד מאחוריו ומחכה ומאזין. וקם משה, יצא ממטתו ונגע בתמונה ונוכח שלא נהפכה לחלון פתוח.

ופעם אחת בלילה כששכב במטתו נדמה לו כי איש עומד מראשותיו וחפץ לגזל ממנו את כרו. ויאחז בה משה בידו האחת ובשנית העביר על הכר, כדי להוכח כי אין איש מושך את הכר. ובמששו חנה והנה, נגעה ידו ביד איש. חפץ לקרוא בקול, אך גרונו נסתם מפחד ולא יכול להוציא הגה מפיו. אחז בכר בכוח עוד יותר גדול ובידו השנית חזר למשש, מצא את יד האיש האוחז בכר, ובכעס התחיל לשרטה בצפרניו.

ואז הרגיש, כי אך את ידו הוא שורט את היד שבה הוא אוחז את הכר. ואז הבין כי במששו הנה והנה נגעה ידו האחת בידו השנית, ויחשבנה ליד איש זר.

ויכלם. וגם חדל לפחד.

בית הכנסת

מאת משה בירענבוים.
(בן תשע ת"ת ברונזוויק)

אני אוהב מאד ללכת לבית הכנסת ולכן אספר לכם אודות הדבר הזה.

פעם בשבת ואני ישנתי. העיר אותי אחי הקטן ואמר: האם תקח אותי היום לבית הכנסת — כי הוא אוהב ללכת גם כן.

לבשנו את בגדינו, אכלנו והלכנו.

כאשר באנו לבית הכנסת היו שם הרבה ילדים והתחלנו להתפלל, ואחי לא ידע (כי הוא ילד קטן עוד). לקח את סידורו בידו הפוך והביט, כי אמר, שהילדים יחשבו כי הוא יכול להתפלל. אבל באמת הוא יכול לשיר "אין כאלהינו". כאשר גמרנו חפץ אחי ללכת לבית מאיר חברנו אבל לא נתתי לו. כאשר גמרנו לאכול חפץ אחי ללכת לראי־נוע והתחיל לבכות. אבל אמי נתנה לו ממתקים והוא חדל לבכות.

בכל שבת אני הולך לבית הכנסת ולוקח אתי את אחי הקטן.

שבע רצון

מאת אבא ריווקין

עלה אחד נפל מן העץ. ויחטוף אותו הרוח וישא אותו לכל צד ויסובב אותו לכל עבר.

וירא העלה והנה עוד עלים רבים כמותו מסתובבים. וגם פסות ניר, שברי קש ונוצות. ויאמר: — אך במחול נצא כלנו, כי חג היום.

אך מהו החג לא ידע.

ואחרי הרוח בא גשם. רטבו העלים והנוצות כבדו, ונפלו לארץ. וזרם הגשם שטף אותם אל התעלה שבצד הדרך.

ויאמר העלה: הנה נתרחצנו ונתאספנו כלנו לסעודה שמנה לכבוד החג.

ואחרי הגשם התחיל שלג יורד. ויכס על כל ערמת העלים בשמיכה לבנה.

והעלה אמר: הנה עיפתי. לישון מעט ולנוח. הסו כלכם ואישן.

וירדם העלה ולא הקיץ עוד.

דער פלאן צו באזארגען אומזיסט אלע מענשען מיט ברויט

אין איראפע טומעלט זיך איצט מיט אן אינטערעסאנטע פראיעקט, וואס איז א דירעקטער רעזולטאט פון קריזיס. אלע צייטונגען שרייבען וועגען דעם און מענ־שען דעבאטירען מיט היץ און טעמפע־ראמענט...

דאס „בערלינער טאגעבלאט" האט אויפגעהויבען די דאזיגע פראגע, און די גאנצע פרעסע האט נאכגעפאלגט. דער פראיעקט באשטעהט אין קורצען אין פאלגענדעם:

אלע מדינות זאלען באזארגען זייע־רע ליידענדע בירגער אומזיסט מיט ברויט, ווייל עס איז א חרפה, אז מענשען זא־לען אויסגעהן פאר א שטיקעל ברויט. עס איז א קריזיס, מיליאנען ארבייטסלאזע דרעהען זיך ארום פוסט און פאס — פון דער אנדערער זייט איז דא ווייץ און קארן לרוב. אין ארגענטינע פארברענט מען תבואה און מען הייצט די לאקאמא־טיוען מיט תבואה. אזא לאגע איז ניט אין ארדנונג. עס ווייזט אויף דער העכ־סטער ארדנונגסלאזיגקייט. אזוי גוט, ווי מענשען האבען לופט און וואסער אומ־זיסט, דארפען זיי אויך באקומען אומ־זיסט ברויט. דער שטאט איז שולדיג יע־דען איינעם ברויט צו זאט. דאס וועט ראטעווען די וועלט פון רעוואלוציעס און אונרוהען.

עס איז זעלבסטפארשטענדליך, אז אט־דער פלאן איז א נאאיווער און א פרומער וואונש. די אמת'ע פראגע איז, צי עס איז מעגליך אזא פלאן דורכצו־פיהרען אין דער ווירקליכקייט?

די דייטשען זענען א גרינדליך פאלק. זיי האבען ליעב ניט נאר צו רעדען גלאט אין דער וועלט אריין. ביי זיי מוז אלעס זיין אויסגערעכענט און פינקטליך דורכ־געטראכט. האט זיך טאקע באלד אוועק־געזעצט א שטאב פון געלעהרטע און פאכלייט, וועלכע האבען דעם פלאן אל־זייטיג באטראכט.

קודם־כל האט מען זיך דערמאנט אן דעם אידישען פילאזאף, פאפיאר לינ־קעאוס, וועלכער האט שוין לאנג צוריק אויסגעארבייט א באזונדער פראיעקט, וואס האט געזאלט לייזען די דאזיגע פראבלעם.

פאפיאר לינקעאוס האט געלעבט אין ווינען, און מיט איניגע יאהר צוריק איז ער געשטארבען.

נאך מיט אן ערך פופציג יאהר צו־ריק האט דער אידישער פילאזאף אפגע־דרוקט א בוך וועגען דער אלגעמיינער „נעהר־און וועהר־פליכט". דער אידישער פילאזאף האט פארגעלעגט, אז די מלוכה זאל באזארגען אלע בירגער מיט א מי־נימום ברויט. צו דעם צוועק זאל יעדער בירגער זיין פארפליכטעט צו דינען אין אן ארבייטס־ארמיי דרייצעהן יאהר. די דאזיגע ארמיי, וואס ווערט אנגעפיהרט דורך דער מלוכה, פיהרט אוים פארשי־דענע עפענטליכע ארבייטען. נאך די דרייצעהן יאהר, איז יעדער מיטגליעד בארעכטיגט צו באקומען ברויט און אלע אנדערע נויטיגע ארטיקלען ביז'ן טויט אריין.

שפעטער וועט די ארבייטס־צייט פארקלענערט ווערען. אבער דאס איז נוגע נאר די סאמע נויטווענדיגסטע לעבענס־הצטרכות'ן, ווי ברויט באשיידענע קליי־דונג, וואוינונג. די אלע ארטיקלען דאר־פען ווערען פארטאטליכט, דאס הייסט אדורכגעפיהרט ווערען דורך דער מלוכה. ווייל איינער אבער געניסען פון לוקסוס־ארטיקלען, מוז ער ארבייטען. די פריי־וואט־ווירטשאפט דארף בכלל זיך פאר־נעהמען בלויז מיט לוקסוס־ארטיקלען.

דער פראיעקט איז, פונקט ווי אלע אנדערע אוטאפיעס, געווען באגראבען אין די ארכיוון, — איצט אבער, אין אן עת־צרה, האט מען זיך דערמאנט אן דא־זיגען פראיעקט, און מען האט איהם ווי־דער דורכגעלופטערט.

איין געלעהרטער ווייזט אן, אז די מלוכה צווינגט די מענשען אויסצוהאל־טען זייערע קינדער. אבארטען זענען פאר־וועהרט. דער טאטע איז מחויב צו בא־זארגען זיין קינד. אזוי זאגט דאס געזעץ. אבער ווי איז דער דין, ווען דער טאטע איז ארבייטסלאז? די מלוכה, וואס צווינגט א פרוי אויסצוטראגען איהר קינד, מוז אויך געבען ברויט דעם קינד.

אין וויסטען אפריקע איז ביי די נע־גער־פיהרער דא א מנהג, אז דער ראש פון שבט מוז אויסהאלטען די קינדער פון גאנצען שבט. אויך די אמאליגע פריצים האבען געזארגט דערפאר, אז די פויערים, וואס זענען געווען זייער לייב־אייגענטום, זאלען האבען ברויט. היינט פאהרען זיך ארום די פיהרער פון די מלוכות, און זיי עסען גוטע סעודה'לאך, און די אייגענע בירגער זאגט מען, אז זיי זאלען זיך שלא־גען קאפ אין וואנט.

א דייטשער היסטאריקער האט אין צוזאמענהאנג מיט דעם פראיעקט וועגען „ברויט פאר אלעמען" אנגעוויזען, אז פאקטיש איז „אין חדש תחת השמש", אין אלטערטום זענען שוין געווען אזעל־כע מלוכות, וואס האבען באזארגט אלע בירגער מיט ברויט.

אין פערו, איידער עס איז באזיגט געווארען דורך די שפאניער, האט גע־הערשט אזא סאציאלע ארדנונג, אז אלע בירגער האבען באקומען ברויט פון דער מלוכה. אויך אין אלטען כינע, מיט טוי־זענטער יאהר צוריק, האט מען אלע ביר־גער באזארגט מיט חיונה.

אייגענטליך שטאמט דער פראיעקט נאך פון יוסף'ן אין מצרים. מען האט אין די זיבען פעטע יאהר אנגעגרייט תבואה אין די שפייכלערס, און פאר־טיילט צווישען די בירגער אין די מאגע־רע יאהרען. ביי א גוטען ווילען לאזט זיך דער פלאן אויך אין די היינטיגע קריזיס־צייטען אדורכפיהרען. בפרט אז אין דער וועלט איז דא א שפע מיט תבואה און אנדערע פראדוקטען. די וועלט איז אבער פול מיט ספעקולאנטען וואס פארניכטען גאט'ס גאב, אום צו דערהאלטען קינסט־ליך הויכע פרייזען.

אט זענען איניגע ציפערען, ווי אזוי מען פארניכטעט די לעבענס־מיטלען.

אין ציילאן איז דא אן איבערפלוס פון טיי. פאראיאהרען האט מען פון יע־דער טיי־פלאנץ אפגעפליקט בלויז דריי בלעטלאך; און אזוי ארום איז פארקלע־נערט געווארען די פראדוקציע פון טיי אויף א סומע פון 75 מיליאן פונט.

אין גריכענלאנד איז דא אן איבער־פלוס פון וויין, — האט די רעגירונג ארויסגעגעבען א געזעץ, אז מען זאל אויסרייסען די וויינגערטנער אויף א שטח פון 300 טויזענט אקער.

אין אפריקא, אין קאפשטאדט, ווארפט מען אין ים אריין די דימענטען.

אין בראזיליען פארניכטעט מען איצט מעהר קאווע, וויפיעל מען טרינקט אוים אין דער גאנצער וועלט.

אין האלענדיש־אינדיען דערטרינקט מען אין ים טויזענטער קאסטענס מיט בשמים און געווירצען, אום צו היטען די פרייזען.

אין אמעריקא און אין עגיפטען פאר־ברענט מען באוועל.

צי טרייבט מען ניט קיין בלוטיגען שפאס מיט די הונגעריגע און בארויש־טע? איז דאס א יושר?

מיט איין ווארט: ווען עס וואלט ווירקליך געווען גערעכטיגקייט אין דער וועלט וואלט מען לייכט געקאנט לינדע־רען די נויט, אבער די פראקטישע פאר־ווירקליכונג פון פראיעקט, שטויסט זיך אן אויף גרויסע שוועריגקייטען.

דייטשלאנד אליין פארנוצט אין פאר־לויף פון א יאהר ברויט אויף א סומע פון 1 מיליארד מיט 700 טויזענט מארק. ניט אלע עסען אבער ברויט אין דעם זעל־בען קוואנטום. א מעהר פארמעגליכער עסט מעהר פלייש און געמיזע. ווען די דייטשע רעגירונג וואלט געוואלט ערנסט דורכפיהרען דעם פלאן וועגען „ברויט פאר אלעמען", וואלט מען געמוזט איינ־פיהרען ברויט־קארטען, ווי אין מלחמה־צייטען. און א סטאטיסטיקער האט גע־מאכט א חשבון, אז דערצו וועט מען מוזען אויפשטעלען א גאנצען שטאב מיט באאמטע און קאנטראל־קאמיסיעס, און דאס וועט דער מלוכה אפקאסטען א מטמון מיט געלד. די באפעלקערונג וועט זיין דערפון ווייניג צופרידען, ווייל דער טעם פון ברויט־קארטען ליעגט נאך אלע־מען אין זכרון.

מען קאן ניט פארגלייכען ברויט מיט לופט און וואסער. ווארום וואסער האט קיין פרייז ניט. מען קאן ניט טראנס־פארטירען וואסער פון איין לאנד אין אנ־דערען. דאגעגען תבואה איז אן ארטי־קעל, וואס איז עובר לסוחר.

דער פראיעקט צו באזארגען ברויט פאר אלעמען האט פיעל טרייע אנהענגער צווישען די גוט־באזיצער, וועלכע וואל־טען באקומען באצאהלט פאר זייער תבואה, בעת איצט לעבט דורך די תבואה פראדוקציע גרויסע וואקלענישען.

די געגנער פון פראיעקט ווייזען אן,

(פארזעצונג אויף פיידזש 4)

אנגעשפיצטע נערוועז. אין קאפ רוישט. איהר קענט נישט אפשטעלען די ארבייט, אבער איהר קענט אפשטעלען דעם וויטאג — מאמענ־טאל. אספירין וועט עס טאן צו יעדער צייט. נעהמט צוויי אדער דריי טאב־לעטס, א שלונג וואסער, און איהר זענט שוין באקוועם. עס איז נישטא קיין האלב וועג אין דער ווירקונג פון אספירין. איהר וועט שטענדיג געפי־נען פולע הילף ווען איהר נעהמט די טאבלעטס.

די טאבלעטס דארפען זיך געפינען אין יעדען שאפ, אפיס, און היים. גרייט צו פארלייכטערען יעדען פלוצלונדיגען וויטאג, אדער פיין, פון א עגבויער־ענדען צאן ביז לאמבאגא. ליידט ניט פון ניראלגיע, ניוריטיס, רעוומאטיזם א. א. וו.; אדער פארלירען צייט צו־ליעב פארקיהלונג אדער א קראנקען האלז. קריגט אספירין און פאלגט אוים די אויסגעפרואווטע אנווייזונגען פאר באלדיגע הילף.

אספירין טאבלעטס קאסטען זעהר וויניג, באזונדערס אויב איהר קויפט זיי ביים באטעל. יעדער דאקטאר וועט אייך זאגען, אז זיי זענען אומשעד־ליך. זיי שאדען נישט דאס הארץ. זיי מאכען נישט קאליע דעם מאגען. טא נעהמט זיי אזוי אפט, ווי איהר נוי־טיגט זיך אין זייער שנעלער הילף. נעהמט געניג פאר פולע רעזולטאטען. צום פארקויפען אין אלע דראג סטארס אומעטום. געמאכט אין קאנאדע.

BAYER

ASPIRIN

MADE IN CANADA—TRADE-MARK REG.

וואס מאכט ברען אזוי גוט פאר אייך

ברען באזארגט צוויי זאכען וואס העלפט באזייטיגען געוועהנ־ליכע פארשטאפונג. „קרעפטיגקייט" וואס מאכט די געדערים טעטיג אויף א מילדען אופן, „וויטאמין בי" וואס גיט די געדערים דעם ריכטיגען טאן.

קעללאגג'ס אלל־ברען איז ברען אין דער בעסטער פארם. צעהן יאהר נאכאנאנד געברויכען עס מיליאנען מענשען — מיט פולשטענדיגער צופרידענהייט.

פארשטאפונג קען ברייינגען ערנסטע רעזולטאטען. קאפשמער־צען, פארלוסט פון אפעטיט און ענערגיע, געלע הויט, פרישטשיקעס.

דאך קען עס זעהר איינפאך באזייטיגט ווערען. פרובירט צוויי עסלעפעל טעגליך פון קעללאגג'ס אלל־ברען צו פארמיידען און באזייטיגען סיי צייטווייליגע און סיי צוריקקעהרענדע פאר־שטאפונג. אויב איהר ליידט פון געדערים אונארדנונגען וואס קענען ניט באזייטיגט ווערען אויף אזא אופן, זאלט איהר זעהן אייער דאקטאר.

אלל־ברען קען מען עסען און הנאה האבען אלס א סיריעל, אדער אין געקעכצען. דאס איז פיעל אנגענעהמער ווי צו נעהמען פילען און דראגס וואס פארמירען אפט א געוואוינהייט.

אלל־ברען שאפט אייזען וואס בויט אויף די בלוט. קריגט דעם רויטען־און־גרינעם פעקעדזש ביי אייער גראסער. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא. קעללאגג'ס אלל־ברען איז אבסאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טאראנטא.

עס העלפט אייך צו האלטען זיך אין גוטען צושטאנד